

Innst. 438 S

(2010–2011)

Innstilling til Stortinget fra finanskomiteen

Prop. 87 S (2010–2011)

Innstilling fra finanskomiteen om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 120/2010 av 10. november 2010 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2009/65/EF av 13. juli 2009 om investeringsforetak og av direktiv 2009/110/EF av 16. september 2009 om adgangen til å starte opp og utøve virksomhet som utsteder av elektroniske penger og om tilsyn med slik virksomhet

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Bakgrunn

EØS-komiteen vedtok 10. november 2010 å endre vedlegg IX til EØS-avtalen til å omfatte europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/65/EF av 13. juli 2009 om samordning av lover og forskrifter om foretak for kollektiv investering i omsettelige verdipapirer (investeringsforetak) (omarbeiding). Direktivet omtales også som UCITS IV-direktivet. EØS-komiteen vedtok videre å endre vedlegg IX til EØS-avtalen til å omfatte europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/110/EF av 16. september 2009 om adgangen til å starte opp og utøve virksomhet som utsteder av elektroniske penger, om tilsyn med slik virksomhet, og om endring av direktiv 2005/60/EF og 2006/48/EF og opphevelse av direktiv 2000/46/EF.

Ettersom gjennomføringen i norsk rett krever lovendring, ble beslutningen i EØS-komiteen tatt med forbehold om Stortingets samtykke til godkjenning i samsvar med Grunnloven § 26 annet ledd.

Beslutningen i EØS-komiteen, direktiv 2009/65/EF og direktiv 2009/110/EF i norsk oversettelse følger som trykte vedlegg til proposisjonen.

1.2 Nærmere om direktiv 2009/65/EF

Det nye direktivet 2009/65/EF er en omarbeidet versjon av det opprinnelige verdipapirfond-direktivet (UCITS), direktiv 85/611/EØF av 20. desember 1985 med senere endringer, samtidig som det inneholder noe ny regulering for UCITS-fond. Med UCITS-fond menes verdipapirfond som i medhold av harmoniserte EU-regler kan markedsføres grensekryssende innen EØS-området på grunnlag av en notifisering, og dermed uten krav om ytterligere tillatelse i den enkelte EØS-stat.

Direktivet tar dels sikte på å fremme effektiviteten av eksisterende bestemmelser, men inneholder i tillegg enkelte nye rammebetingelser for UCITS-fond. Gjennomføringsfrist for direktivet i EU er 1. juli 2011.

Gjeldende UCITS-direktiv er tolket slik at et UCITS-fond, dets forvaltningsselskap og depotmot-taker skal være lokalisert i samme land. Det nye direktivet åpner for at et fond kan etableres og forvaltes av et forvaltningsselskap som er godkjent og under tilsyn i en annen medlemsstat enn der fondet hører hjemme. Et verdipapirfond skal kunne forvaltes grensekryssende direkte fra forvaltningsselskaps hjemland eller gjennom etablering av filial. For at investorer i fond som forvaltes på grensekryssende basis ikke skal bli utsatt for tilleggsrisiko eller lavere standarder hva gjelder beskyttelse, forutsetter direktivet at Kommisjonen ved gjennomføringsrettsakter regulerer sentrale områder som bl.a. krav til organisering, interessekonflikter og god forretningsskikk.

Etter gjeldende UCITS-direktiv skal forvaltningsselskap som ønsker å markedsføre sine fond i andre EØS-land, sende melding om dette til vertslandet, herunder oversende en rekke dokumenter oversatt til vertslandets språk. Vertslandets myndigheter har to måneder på seg til å vurdere meldingen. Direk-

tivet legger opp til en enklere elektronisk prosedyre for notifisering direkte mellom tilsynsmyndigheter, og at markedsføringen skal kunne starte straks etter at en fullstendig melding er gitt. Det er også gitt endringer i gjeldende krav om hvilke dokumenter som skal oversettes til vertslandets språk.

Gjeldende bestemmelser om forenklet prospekt for verdipapirfond skal etter direktivet erstattes med et nytt informasjonsdokument, omtalt som KII (Key Investor Information – «Nøkkelinformasjon»). Nøkkelinformasjon skal være et enklere dokument enn det forenklede prospekt, og det er lagt vekt på å gi harmonisert informasjon til investorer. Hovedprinsippene for hva dette dokumentet skal inneholde er regulert i det nye direktivet. Mer detaljerte krav til innhold reguleres i en av Kommisjonens gjennomføringsrettsakter.

Direktivet fastsetter nye bestemmelser for fusjon mellom UCITS fond. Tilsynsmyndigheten skal godkjenne fusjoner, det reguleres hvilken informasjon som skal gis andelseiere, og fastsettes at andelseiere skal kunne innløse sine andeler uten kostnader før fusjonen gjennomføres. Det åpnes for å tillate fusjoner mellom UCITS fond etablert i ulike land.

Det nye UCITS-direktivet åpner videre for å tillate etablering av såkalte «master-feeder»-strukturer (fond i ett fond). Dette vil innebære at et UCITS-fond (tilføringsfond) vil kunne plassere alle, eller tilnærmet alle sine eiendeler i ett annet UCITS-fond (mottakerfond).

Direktivet inneholder også nye bestemmelser rettet mot tilsynsmyndighetene om samarbeid og utveksling av informasjon. Reglene tar sikte på å sikre at investorbeskyttelse fortsatt skal ivaretas på et høyt nivå slik det opprinnelige UCITS direktivet har hatt fokus på. Direktivet presiserer hva slags type myndighet tilsynsmyndighetene forutsettes å inneha og hvilke sanksjoner som skal være tilgjengelig.

1.3 Nærmere om direktiv 2009/110/EF

Det nye direktivet om e-penger, direktiv 2009/110/EF av 16. september 2009 om adgangen til å starte opp og utøve virksomhet som utsteder av elektroniske penger, om tilsyn med slik virksomhet, og om endring av direktiv 2005/60/EF og 2006/48/EF og opphevelse av direktiv 2000/46/EF, har som formål å lette tilgangen til markedet for nye e-pengeinstitusjoner. Direktivet gir bestemmelsene om blant annet opprettelse av foretak og etableringsadgangen innenfor EØS, system for beregning av kapitalkrav og privatrettslige regler overfor kunder i direktiv 2007/64/EF om betalingstjenester i det indre marked (betalingstjenestedirektivet) tilsvarende anvendelse på e-pengeforetak. Videre innfører direktivet lavere krav til startkapital og fjerner unødvendige hindre for markedsadgang. En annen sentral endring er at defi-

nisjonen av e-penger gjøres teknologinøytral for å ta hensyn til den utviklingen som antas å ville finne sted.

Det endrede kapitalkravet medfører en reduksjon av kravet til startkapital fra 1 mill. euro til 350 000 euro for e-pengeforetak. Videre fjernes kravet om at e-pengeforetak kun skal drive med utstedelse av e-penger, slik at virksomheten etter det nye direktivet nå kan kombineres med annen virksomhet. Formålet med dette er å kunne fremme utviklingen av nye tjenester. Dette er spesielt viktig for telekommunikasjonsforetak. Det nye e-pengedirektivet fastsetter også nye krav til forbrukerbeskyttelse og til tilbakebetaling av innbetalt kapital fra kundene.

E-pengedirektivet er i utgangspunktet et fullharmoniseringsdirektiv, jf. artikkel 16. På enkelte områder åpner likevel direktivet for nasjonale valg og stiller på enkelte andre områder minimumskrav. Dette gjelder blant annet kravet til startkapital, krav til plassering av innbetalte midler, samt mulighet for å gjøre unntak fra direktivregulering for foretak der summen av utestående midler er under 5 mill. euro.

1.4 Økonomiske og administrative konsekvenser

1.4.1 Direktiv 2009/65/EF

Det legges til grunn at direktivet ikke vil ha store økonomiske og administrative konsekvenser for myndighetene. Gjennomføringen av EØS-forpliktelsene som svarer til direktivet vil kunne medføre noe merarbeid for Finanstilsynet i en overgangsperiode som følge av at direktivet tillater nye måter å organisere og forvalte verdipapirfond på. Det legges til grunn at dette merarbeidet kan utføres innenfor gjeldende budsjettammer.

Det er antatt at det nye direktivet vil styrke den europeiske verdipapirfondsbransjens internasjonale konkurransevne. Direktivet er ment å kunne gi stor-driftsfordeler og forenklede prosedyrer. Det forventes økonomiske gevinster som også vil komme investorene til gode. Investorene vil kunne tilbys større valgmuligheter mellom verdipapirfond. Det nye direktivet legger vekt på tilgjengelig informasjon til andelseiere og potensielle andelseiere. Det legges til grunn at direktivets endrede rammebetingelser også vil kunne være til fordel for norske forvaltningsselskap og norske investorer.

1.4.2 Direktiv 2009/110/EF

Det legges til grunn at gjennomføringen av EØS-forpliktelsene som svarer til direktivet vil kunne medføre noe merarbeid for Finanstilsynet, som følge av at det skal bli enklere å etablere nye e-pengeforetak, men departementet legger til grunn at eventuelt merarbeid vil være av begrenset omfang, og at det kan utføres innenfor gjeldende budsjettammer.

1.5 Konklusjon og tilråding

Regjeringen tilrår at Stortinget godkjenner beslutningen i EØS-komiteen om endring i EØS-avtalen vedlegg IX ved innlemmelse av Europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/65/EF av 13. juli 2009 om samordning av lover og forskrifter om foretak for kollektiv investering i omsettelige verdipapirer (investeringsforetak) (omarbeiding) og av Europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/110/EF av 16. september 2009 om adgangen til å starte opp og utøve virksomhet som utsteder av elektroniske penger, om tilsyn med slik virksomhet, og om endring av direktiv 2005/60/EF og 2006/48/EF og opphevelse av direktiv 2000/46/EF.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Thomas Breen, Gunvor Eldegard, Irene Johansen, Gerd Janne Kristoffersen, lederen Torgeir Micaelsen, Dag Ole Teigen og Laila Thorsen fra Fremskrittspartiet, Ulf Leirstein, Jørund Rytman, Kenneth Svendsen og Christian Tybring-Gjedde, fra Høyre, Gunnar Gundersen, Arve Kambe og Jan Tore Sanner, fra Sosialistisk Venstreparti, Inga Marte Thorkildsen, fra Senterpartiet, Per Olaf Lundteigen, fra Kristelig Folkeparti, Hans Olav Syver-

sen, og fra Venstre, Borghild Tenden, viser til at samtykke til deltakelse i beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2009/65/EF av 13. juli 2009 om investeringsforetak og av direktiv 2009/110/EF av 16. september 2009 om adgangen til å starte opp og utøve virksomhet som utsteder av elektroniske penger og om tilsyn med slik virksomhet, krever samtykke fra Stortinget på grunnlag av Grunnloven § 26 annet ledd, jf. EØS-avtalen art. 103. Komiteen har forelagt innstillingsutkastet for utenrikskomiteen, som 8. juni 2011 opplyste at den ikke har merknader utover finanskomiteens respektive merknader til innstillingen.

3. Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Stortinget samtykker i godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 120/2010 av 10. november 2010 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2009/65/EF av 13. juli 2009 om investeringsforetak og av direktiv 2009/110/EF av 16. september 2009 om adgangen til å starte opp og utøve virksomhet som utsteder av elektroniske penger og om tilsyn med slik virksomhet.

Oslo, i finanskomiteen, den 10. juni 2011

Torgeir Micaelsen

leder

Gerd Janne Kristoffersen

ordfører

